

Nr. 2410/1934.

Scrisoare Pastorală de Sf. Paști 1934 Către Clerul și Poporul din Eparhia Aradului.

GRIGORIE*)

din îndurarea lui Dumnezeu episcop ortodox al eparhiei române a Aradului, Ienopolului și Hălmeagului, precum și a părților din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierască.

„Ieri cu Tine Hristoase m'am îngropat, astăzi mă scol împreună cu Tine, *înviind Tu*, m'am răstignit cu Tine ieri, *Insuși împreună mă preamărește Mântuitorule întru împărăție Ta*.”

(Din Catavasiile Invierii).

Prea Iubiții mei fii sufletești,

Cerul deasupra Ierusalimului era acoperit cu nori roșii ca focul. Pomii cu frunze verzi și florile scaldate în culoare aurie, își plecau capetele în semn de adâncă durere. Furtuni năprasnice se vesteau dinspre munți, cari altădată trimeteau răcoare spre cetatea sfântă. Se arătau semne neobicinuite, fiindcă se apropiau întâmplări de o vecinică însemnătate.

Multe și amare cruzimi s'au întâmplat pe pământ în cursul veacurilor, dar nici una nu întrecea fărădelegea ce se săvârșise față de Domnul nostru Iisus Hristos în acea Vineri,

când bătrânii și cărturarii Ierusalimului aduceau sentința cea mai nedreaptă și osândeau la moartea cea mai chinuitoare pe Mântuitorul lumii.

Chiar și celor mai mari răufăcători li se dă voie să-și petreacă clipele din urmă în liniște, dar Mântuitorului nu i se făcea parte din această milă, fiindcă înainte de răstignire, El este scuipat și bătut până la sânge și silit să-și ducă crucea.

Chinuitorii lui Iisus se împotriveau planului de mântuire, dar biruit-a Domnul, călcând cu moartea pe moarte. Până atunci împărați puternici și mulți oameni înțelepți se chinuiau cu gândul morții, gândind cum să scape de ea. Împărații și-au zidit morminte pompoase, crezând că vor scăpa de uitare și nimicire, iar filosofii umblau cu Iscodirile minții, să fugă de gândul morții dar numai moartea și Invierea Domnului au adus ușurare și mângăiere. Frica de moarte a oamenilor a încetat, căci Iisus cel

*) Prea Cucernicii Preoți vor ceti această Scrisoare Pastorală în prima zi a Sf. Paști fără nici o modificare. Spre a o putea ceti cu efect, se vor pregăti.

înviaț s'a arătat apostolilor, femeilor și odată la cincisute de frați, ca nimeni să nu se îndoiască de faptul Învierii.

Învierea Domnului dă curaj miilor și miilor de oameni, cari se lapădă de averi și viața pământească întreagă. În anul 126 după Hristos mucenicul Codrat prezintă împăratului păgân Adrian o apărare a creștinilor, cari erau condamnați fără vină și fără judecată. Acest Codrat spune în apărarea către împărat, că el a cunoscut oameni viadecați și înviați de Iisus, care mai întâi a înviaț din morți.

Mă cutremur spunându-vă faptul acesta și mă gândesc, că deși fiii neamului nostru nu au văzut oameni înviați de Iisus, — au crezut în Înviere, iar mai pe urmă și neamul nostru a înviaț la libertate și fericire.

Dragii mei! Și noi cei de azi credem din toată inima că Domnul a înviaț, dar aceasta nu ajunge precum nu ajunge, dacă corăbierii văd steaua polară, în timpul nopții, dar nu se îndrumează de ea pe calea cea bună. Știm cu toții, că va sosi pentru toți oamenii ceasul, când va trebui să ne despărțim de toate bunătățile pământului, dar nu ne gândim decât foarte rar că vine și clipa, când ne vom întâlni din nou cu aceia, cari ne-au fost dragi în viață.

De aceea azi, mai mult ca oricând să avem credința tare, că prin Înviere Mântuitorul și-a dovedit mai mult decât prin alte fapte, trimiterea Sa către oameni și Dumnezeuirea Sa. Să avem încredere în iubirea și puterea lui Iisus, cum ne încredem în puterea soarelui, care după o iarnă grea, aduce iarăși frumusețile naturii.

Trebue să credem cu toții, că Iisus este Dumnezeu adevărat, care usucă lacrimile durerilor noastre pământești și ne dă nădejdea, că chiar dacă murim, vom fi vii, crezând întru El.

Hristos Cel Inviaț a distrus ura fariseilor și cărturarilor, cari L-au urmărit pentru că înviaș pe Lazar din morți, pe acel Lazar pe care îl iubise și pentru care a lăcrimat însuși Fiul lui Dumnezeu. Precum Iisus a înviaț din iubire pe Lazar, așa ne va învia și pe noi în ziua cea de apoi, ca întru El viață să avem.

Mult m'a mișcat nu de mult o istorioară despre o fetiță care era șchioapă de un picior

și citind despre vindecarea slăbănogului lăsat prin coperiș în casa unde era Domnul, — a ajuns la convingerea, că și pe ea o poate vindeca Iisus. S'a rugat neconținut lui Dumnezeu și s'a vindecat.

La Hristos Domnul să alergăm și dela El să cerem să ne vindece pe noi de boala aducătoare de moarte, a urei, pizmei și răutății omenești. Hristos Cel Inviaț să deschidă inimile noastre și să rostogolească pietrele năcazurilor, supărărilor, durerilor și grijilor de tot felul, așa cum a rostogolit peatra de pe mormântul său.

Hristos Cel Inviaț să lumineze simțurile și gândurile noastre și atunci, precum în viața naturii a venit primăvara cu flori, cu verdeață și cântece de păsărele, așa veni-va pentru țara noastră iubită o pacinică viață, pe care o vor cânta poeții.

Ochiul omenesc poate vedea soarele, fiind de natură de a vedea strălucirea lui și tot astfel și sufletul nostru e de natură de a vedea pe Dumnezeu și a se bucura de iubirea Lui. Vă zic deci, frații mei și iubiți fii duhovnicești, să priviți viața în lumina Învierii și veți vedea, că pentru a ne bucura de marea minune a Învierii alte sentimente ne trebuiesc, decât grijile mărunte ale zilei de azi. Nu fiecare ale sale, ci cu toții să căutăm binele tuturor, prin mai multă încredere în purtarea de grijă a lui Dumnezeu și în ajutorul aproapelui. Să ne încredem în puterea și biruința binelui, căci dacă Dumnezeu ne-a ridicat din moartea libertăților naționale la viață, la adevărată viață națională, așa ne va ridica Dumnezeu și la viața sufletească a bucuriilor Învierii.

Eu n'aș putea să cânt frumusețile primăverii, cântate de poeți și de paserile cerului, dar voi lauda pe Dumnezeu pentru darurile dăruite nouă prin înviere: viața de veci în fericire. Să nimicim deci patimile mărunte, svezile, gâlcevile, lăcomia, trufia și orice faptă rea și să mărim pe Dumnezeu din inimile noastre, că ne-a învrednicit să putem zice astăzi: Hristos a Inviaț!

Al vostru al tuturor prea iubitor și de tot binele voitor

† Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Vorbirea

M. Sale Regelui Carol II, rostită în 10 Martie a. c. la investirea P. P. S. S. Lor Episcopi Nifon al Hușilor și Vasile al Caransebeșului.

Prea Sfinți Părinți,

După zile de doliu pentru biserica noastră românească, pricinuite de pierderea a doi vrednici ierarhi, acum a sosit cea de veselie, căci turmele văduvite de păstori au primit prin investitura de astăzi conducătorii îndreptățiți.

Grea și frumoasă sarcină vi s'au încredințat Prea Sfințiilor Voastre, și încredințându-Vă cărele păstorești, inima Mea s'a bucurat și sufletul Meu s'a înălțat, știind că veți pleca în două colțuri opuse ale țării, să chivernisiți cu vrednicie frumoasele Voastre eparhii.

M'am bucurat, Suveran care am grija de bunul mers al țării Mele, dar M'am bucurat și ca fiu credincios al bisericii strămoșești.

De când Hristos a clădit, cu sângele său răscumpărător al păcatelor, biserica sa, faptul de a fi păstorul unei turme de credincioși, a fost o sarcină plină de griji și de bucurii. În zilele de azi, când credința este bătută de atâtea valuri ale nebuniei, păstorul trebuie să aibe mult mai multă grijă și mult mai puține bucurii.

Viața de acuma, mai puțin cotelplativă, mai intensă, mai plină de grijile lumesti ce le întâlnim în fiecare clipă, face ca rolul episcopilor să fie covârșitor de prețuit.

Parabola semănătorului azi mai mult ca oricând stă vie — Voi, nu sunteți acuma numai semănătorii, dar sunteți și grădinarii, cari pe lângă sămânță, trebuie să pregătiți și pământul cel bun. Astăzi, înainte de a eși la semănat, trebuie să pregătiți ogorul. Deci, munca de arhipăstor este mult îngreunată față de aceea a începuturilor bisericii.

Dar tocmai, fiindcă ogorul e mai sterp decât altădată și sămânța găsește mai puțin pământ roditor, necesitatea cuvântului Mântuitorului, deci misiunea Voastră de conducători ai turmel creștine, se face mai tare simțită.

Voi sunteți pionii vieții românești, acolo unde Domnul a hărăzit să puteți desfășura activitatea Prea Sfințiilor Voastre.

Trecutul Vostru, de oameni pricepuți în ale culturii, este cea mai sigură cheazășie, că veți fi la înălțimea misiunii cu care ați fost binecuvântați de Cel de Sus.

Cum știți, Biserica are de luptat cu nesfârșii dușmani. Ca ostași ai credinței, aveți să duceți o luptă de zi la zi, de oră la oră, pentru biruința biacului.

Azi, când învățătura a pătruns mai adânc în masele poporului, — învățătura pricepută adesea pe dos, de mulți, — voi aveți adevăratul și frumosul rol de luminători și de îndrumători al poporului.

Biserica lui Hristos și în deosebi a noastră ca ortodoxă, este o biserică îngăduitoare, o biserică a bunătății, a milei și a păcel.

Păstorii acestei biserici trebuie să facă dintr'însa un lucru viu. Credința nu stă oblojită, numai în cele patru ziduri ale bisericii, ci în deosebi și în sufletul fiecărui. Aveți grija acestor suflete, doritoare de pace doritoare de bine.

Trebuie să arătați, cât de vie trebuie să răsune în inima fiecărui puterea mântuitoare a credinței. Poporul nostru, care atâtea veacuri a confundat noțiunea de Patrie cu cea a credinței, va pricepe ușor cât reazăm poate găsi în religiozitatea cu adânci pătrunderi în ființa fiecărui. Voi sunteți îndrumătorii de fiice clipă și prin exemplul vostru, prin felul cum veți conduce parohiile eparhiilor Voastre, veți măsura rezultatul care, mănă de o adâncă credință și de o adevărată iubire creștinească, nu poate fi decât bun.

În noua Voastră demnitate, să aveți înaintea minții înțeleptele cuvinte ale Apostolului Pavel către Corinteni: „Toate limbile omenești și îngerești de le-aș vorbi, dacă nu am dragoste, m'am făcut de aramă sunătoare sau chimbal gălăgios. Și dar proorocească, dacă aș avea și tainele toate le-aș cunoaște, și oricice știință și de aș avea credință atât de multă să mut munții din loc: dacă nu am dragoste nimic nu sunt”.

Această dragoste este temelia pe care stă clădită biserica lui Hristos. Aceasta este deci și temelia pe care trebuie să se rezime și misiunea Voastră.

Credința strămoșească, ca să devie din nou adevărat mântuitoare, ca să devie sprijinul de toate zilele al poporului nostru, trebuie să depășească zidurile bisericilor clădite de om, să pătrună în cele mai trufe palate ca și în cele mai umile colibe și, acolo să se culbărească puternic, în cea biserică clădită de Dumnezeu: inima oamenilor.

Motorul ce trebuie pus în mișcare de slujbași Domnului, este tocmai cea „dragoste” de care vorbește msrele Apostol.

Pe lângă formele de exteriorizare, atât de frumoase și de adânci a Sfințel noastre biserici ortodoxe, trebuie, printr'un apostolat de fiice clipă, să cucerim cetatea interioară a fiecărui individ. Când Voi și toți slujitorii altarului, pe cari îi veți îndruma, vor reuși pe deplin în această operă, atunci vom putea fi mândri că am reușit să dobândim pentru Stăpânul nostru de sus, o victorie definitivă asupra păcatelor vremurilor.

Cu cât preoții vor cuceri astfel sufletul fiecărei parohii, cu atât vom vedea răspândindu-se pe întinderea României, lumina strălucitoare a bucuriei, lumina orbitoare a biacului.

Prea Sfinte Nifon Episcop al Hușilor,

Frumoasă și plină de glorie este Eparhia în care Te-am întărit azi ca Episcop. Frumoase și luminate fețe ale Bisericii noastre au cinstit acest Scaun. Deci, pentru Prea Sfinția Ta este o pildă pe care trebuie s'o urmezi cu sfințenie și cu râvnă. Marii înaintași pot fi poate, pentru unii o povară, dar pentru Sfinția Ta toți sunt un nespun îndemn spre muncă și spre desăvârșită îndeplinire a datoriei.

Fețe luminate, ca marele Dosoftei, vestit prin psaltirea sa, ca Veniamin Costache, acel luptător pentru ridicarea culturii neamului și, în sfârșit, a răposatului întru Domnul Iacob, al cărui urmaș ești Prea Sfinția Ta.

Frumoasă figură a Bisericii noastre a fost acest blând și încărcat de ani Vlădică.

Lucrările lui, cari au făcut ca să fie ales membru de onoare al Academiei, înfățișează așa de frumos trecutul ținuturilor bărlădene, cât și lucrarea lui de licență, „Sclavia și creștinismul” sunt opere care fac cinste oricărui om. Episcopul Iacob Antonovici a fost una din acele figuri, cu care Biserica românească se poate fâli; el aparține frumoasei tradiții a Arhierilor de altă dată, cari au întărit Biserica, au îndrumat cultura și au făcut fală Patriei.

Astăzi Prea Sfinția Ta ești chemat să ocupi acest stăluțit scaun episcopal.

Cu o îndelungată experiență, fiind preot de mir, având o parohie chiar în Capitala țării, ai putut să cunoști de aproape sbuciumul de fiecare zi al vieții de astăzi.

Ai putut astfel să cunoști urătenile și frumusețile ei, durerile și bucuriile ei, ai făcut astfel școala de care are nevoie un Arhipăstor ca să pătrunză în suflete, să priceapă „omul”, să aplice în toate „dragostea” pe care Părintele Bisericii Pavel o învăța Corintenilor.

Ai cunoscut și lumea largă prin studiile ce le-ai făcut la Montpellier și la Paris, ai trăit pe alte țărâni, ai putut să culegi cunoștințe pe cari singură călătoria le poate învăța.

Prin lucrările ce ai publicat „Despre Fericire”, „Calea vieții” și „Puterea unui copil” ți-ai dat prinosul culturii, prinos atât de necesar azi, când ești chemat să păstorești suflete.

Toate acestea fac, ca acei ce te-au ales, să albe ochii ațintiți asupra activității ce o vei desfășura.

Sunt fericit ca, la episcopia pe la care a trecut și un Melchisedec, să am un om de cultură, care va putea astfel să ajute la răspândirea și întărirea culturii românești în ținutul Hușilor.

Prea Sfinte Vasile, Episcop al Caransebeșului,

Devii astăzi Arhipăstorul Banatului, ținut frumos de român, zdraveni muncitori cari râvnesc la o viață mai bună.

Te urci pe scaunul unei episcopii, care în 1864 a fost înființată pentru apărarea Bisericii naționale românești.

Până în ziua fericită a Unirii, la voi, cel de dincolo de Munți, Biserica era Națiunea. Imprejurul ei se agita orice manifestare națională, precum și orice mișcare de cultură românească. Deci o frumoasă și sănătoasă tradiție, care îți va ușura munca ce ai de îndeplinit.

Biserica a fost centrul cultural al vieții românești și e bine ca ea să rămână tot astfel.

Ai avut înaintași de seamă: Ioan Popasu, primul episcop, originar din Vălenii de Munte, dintr'un element premergător al Unirii, care timp de 24 ani a păstorit și întărit episcopia.

Nicolae Popea, ucenicul marelui Șaguna, care pentru lucrările sale asupra istoriei bisericii din Transilvania, a fost ales membru al Academiei Române.

I-a urmat Miron Cristea, actualul și primul Patriarh al Bisericii noastre naționale.

Și în sfârșit, acela care fu chemat a-l urma, Iosif Bădescu, care avu fericirea de a fi primul arhipăstor al Caransebeșului în România întregită.

Astăzi am plăcerea de a Te întări în acest scaun episcopal, creat, cum am văzut, pentru păstrarea puterii noastre naționale.

Prea Sfinția Ta, prin studiile ce le-ai făcut la Cernăuți cât și în străinătate, prin timpul ce l-ai petrecut profesând la academii la Sibiu și Oradea Mare, prin publicațiile ce le-ai făcut, ești în deosebi pregătit pentru nobila misiune ce ți s'a încredințat.

Cunoști viața noastră bisericească, cunoști tineretul pe care ani de zile l-ai pregătit pentru chemarea bisericească. Și noi știm, că, fecior de țaran, ai fost crescut acasă în frica lui Dumnezeu și în iubirea de neam. Urmaș sufletesc al lui Șaguna, nu pot decât să-ți doresc să calci în toate pe urma acestui mare român și mare îndrumător.

Prin cultura ce ai dobândit-o, ești chemat să dezvolți puterea intelectuală a românismului, operă la care Biserica națională trebuie să-și dea cu prisosință obolul său.

Prea Sfinți Părinți,

Credința Voastră, înțelepciunea și cultura ce ați dobândit-o în decursul vremurilor, să vă fie călăuză cea mai sigură întru îndeplinirea apostolatului ce Vi s'a încredințat. În lupta ce trebuie dusă și pe care vreau s'o duc pentru întărirea Bisericii ortodoxe naționale românești, Voi sunteți doi ploni, pe cari vreau să Mă reazăm cu toată puterea.

Vreau să știu că Biserica, prin slujitorii ei vibreză, că este vie. Să fie pătrunzătoare de suflete, îndrumătoare pe calea sfântă a ordinii, a credinței, a românismului.

Așa cum în trecut împrejurul Bisericii roia toată

viața națională, astăzi Biserica trebuie să sprijine tot ce este progres tot ce ajută la întărirea și propășirea Patriei. Ea nu trebuie să rămână închisă în ea însăși, ea trebuie să pătrundă în viață, unde are de jucat marele rol de frâu moral, de îndrumător al credinței.

Credința și Biserica nu sunt noțiunile din trecut, nu sunt incompatibile cu progresul și știința, ele sunt necesități ale vieții în orice timpuri și în orice oră, sunt sprijinitorii ai progresului sănătos, sunt auxiliarii ai științei. Nu există nici o deosebire între cele ce ce citim în Biserică și cele ce ne învață știința. Totul este să pricepi ce citești în acea neîntrecută carte a vieții.

Pornind mâine în eparhiile Voastre, plecați cu convingerea că, aici pe Tronul Țării, și deci în capul Bisericii aveți un credincios al Bisericii, un convins al învățătorei Mântuitorului, care în calea Voastră vă va urmări cu drag și care dorește din tot sufletul să aibă alături de El pe toți aceia, cari vor să muncească pentru întărirea și strălucirea Bisericii noastre naționale.

Precum Magii, cari au pornit să se închine la Iesăia lui Hristos au fost călăuziți de o stea strălucitoare, așa și Prea Sfinții Voastre, să fiți călăuziți în greaua Voastră misiune, de o stea în care strălucesc cuvintele: credință, dragoste.

Alexandru Mocioni.

Cuvânt la parastasul ținut în Foen în 1 Aprilie 1934 pentru marele român Alexandru Mocioni, în prezența dlui ministru Alexandru Lapedatu și Dl Dimitrie Gusti.

Mare era odinioară puterea de grai a sfântului prooroc Ieremia, când s'a hotărât să nu mai proorocească, dar puterea duhului de a grăi s'a aprins înăuntrul lui ca un foc mistuitor. Mare este și îndemnul nostru spre a grăi despre un bărbat al neamului românesc, care n'a fost apostol și nici prooroc, dar cuvintele lui, cuvinte de apostol au fost.

Precum Ioan Botezătorul minuni nu a făcut, dar cuvintele lui adevărate au fost, așa și toate câte a mărturisit în viață Alexandru Mocioni, adevărate au fost. Și precum dreptul Iov nici o minune nu a făcut, dar a dus viața strălucirii prin fapte, așa a strălucit viața lui Alexandru Mocioni, spunând tuturor adevărul pentru binele neamului românesc. Și precum arhanghelul din ceruri răsuna-va la timpul său ca să vestească viitoarea judecată, așa vestește viața lui: Români, slujiți-vă neamul, vestind adevărul!

Când prăznuim 25 de ani dela moartea

acestui apostol al adevărului, lumina lui Hristos strălucește peste noi și precum ochiul primește lumina soarelui, fiindcă este de natură solară, așa și sufletele noastre spre Dumnezeu aleargă, aproape de sufletul marelui Mocioni, divine sunt sufletele noastre.

Și în apropiere de el simțim, că el pentru neamul românesc a fost mai mult decât un erou războinic, care se luptă în mijlocul gloanțelor într'aripate, căci viața lui a fost un soare care și după apusul său privește înapoi cu razele sale. El privește spre noi cei de azi, cari parecă am uitat că cei dispăruși au luptat pentru libertate, ca noi să ne facem vrednici de ea. Din locașurile lipsite de durere și suspinare ne grăiește: vedeți că noi cari nu mai suntem între voi, am avut suflet nemuritor și talente dela Dumnezeu, am purtat în suflete iubirea de neam, am călcat țărina pământului, dorind înălțarea neamului și dobândirea celor cerești pe seama lui, pentrucă noi ne-am dat seama, că precum razele difuzate ale soarelui se reîntorc la centrul dela care au emanat, așa se reîntoarce sufletul la Dumnezeu ca spre izvorul său, dar precum razele au luminat, așa și sufletele trebuie să-și radieze lumina lor.

Ca stânca între valuri, așa a stat Alexandru Mocioni în mijlocul poporului său, luptând și jertfînd pentru el cu tărie de caracter, știind că Românii toți trebuie să aibă un suflet și o conștiință. El a jertfit sume mari pentru scopuri bisericesti culturale, ca să ne fie pildă.

Din înălțimea unde se află, el ne atrage luarea aminte asupra ființei eterne a Românismului care nu se mântuie prin profit personal, ci prin jertfe. El s'a luptat ca noi să avem dreptate și libertate, fără de cari solidaritatea națională o himeră este. Un mare român (N. Iorga) a spus, că Statul român pentru cei mai mulți este o pradă. Oh, nu pentru aceasta s'au luptat mai marii noștri ca să avem o generație egoistă, certată cu morala și cu dreptatea. Căci ei știau, că plăcerile ușoare și pricopseala sapă mormânturi. Ori, marele Alexandru Mocioni a pregătit neamului său alte perspective! Căci a jertfit avere, și-a jertfit odihna, tihna familiară și personală pentru neam. Raza de soare nu stă zăbavnică, ci luminează și tot așa a luminat și Alexandru Mocioni. Va rămâne memorabil discursul pe care A. Mocioni în 24 Nov. 1868 l-a rostit în Camera deputaților din Budapesta, în chestia legii naționalităților. Acolo marele român a reprezentat proiectul depus de deputatul Ilie Măcelar în numele minorităților din Ungaria, față de proiectul comisiei parla-

mentare și proiectul lui Francisc Deak. În acel discurs zice între altele:

„Națiunea ca produsul eternelor legi firești, își are baza existenței sale, atât materiale cât și spirituale, nu în potestatea de stat, ci în puterea ordinii mai înalte a lucrurilor... Naționalitatea, ca însușire născută odată cu individul, fiindcă moralizește se poate desvolta, e totodată și un drept... Genul omenesc numai așa se poate desvolta. Deci nimeni nu poate să-și asume o altă supremație decât cea bazată pe însușiri înalte, dar nu bazate pe lege. O supremație însă, care nu în împrejurările faptice își are baza, ci în clausule de legi, — e imposibil a o accepta.

O asemenea supremație, după a mea părere, numai pe două baze se poate inchipui, adică ori pe origină superioară și prin aceasta pe drept superior înăscut deodată cu aceea, ori pe volnicie. Cel ce se bazează pe prima, poftescă a-și dovedi originea superioară, și eu mă voiu închina lui. Pe a doua poate să se bazeze fiecare, care are la dispoziție puterea, aceasta nu se poate nega. Dar On. Cameră, precum deoparte a te pleca înaintea dreptului, e nu numai datorință, ci și virtute, de altă parte a te pleca, nu înaintea dreptului, ci a forței, e lașitate. În aceasta privință, On. Cameră, proiectul comisiei centrale, nu zic că intenționat, dar așa cum e redactat proiectul, în adevăr tocmai astfel de imposibilitate morală pretinde dela naționalitățile nemaghiare.

Eu sunt convins, că On. Dietă nu va pretinde aceasta. Nu va pretinde, pentru că știe împreună cu mine, că națiunile, ca și singuraticii, au un interes mai înalt, mai sfânt decât viața chiar: au *onoarea!* Și a pretinde așa ceva, ca și a ceda acesteia, — peste tot este e imposibilitate morală“.

Vorbise pregătit, adunând din Elveția și alte țări materialul necesar pentru discursul său.

Regretatul A. Mocioni a aplicat cu dârzenie principiul onoarei. Când dieta a respins proiectul naționalităților, în ziua de 29 Nov. 1868, Alex. Mocioni declară că nu va lua parte la discuția proiectului prezentat de Francisc Deak, după ce a respins și proiectul comisiei.

Onoarea, frați Români! Onoarea cere să luptăm împotriva egoismului mărunț îngrădit cu ziduri de fier și să ne jertfim pentru binele public.

Cât de măreț a fost când acest Alexandru Mocioni în 1872 a prezidat cea dintâi adunare generală a băncii „Albina“.

Accentuez în mod deosebit, că abia avea vârsta de 24 ani când a fost ales deputat, iar

în 1866 a ținut primul său discurs în care a început cu următoarea declarație: „Rezervându-mi dreptul să vorbesc aici românește, în limba mea maternă, folosesc de astădată limba maghiară numai din motive de oportunitate“.

După disolvarea dietei din 1868 A. Mocioni a trimis tuturor Românilor o scrisoare deschisă arătând, că legea naționalităților este o lege imorală, căci recunoaște numai națiunea maghiară. Atitudinea lui Mocioni a fost dăătoare de măsură pentru toți Românii ardeleni.

Tot Mocioni a realizat în 1868 prima solidaritate a minorităților din Ungaria, protestând contra unirii Ardealului cu Ungaria.

Conferința națională din 26 Ianuarie 1869 convocată la Timișoara, se bucură de prezența alor 6 membri ai familiei Mocioni și la propunerea lui Alex. Mocioni, aici se pune baza unui program politic al Românilor constând din șapte puncte: egala îndreptățire, nerecunoașterea unirei Ardealului etc.

În alegerile din 1869 dintre fruntașii conferinței din Timișoara se alege: George Mocioni, Antoniu Mocioni, Vichentie Babeș, Lazar Ioanescu și Sigismund Popovici.

Mai târziu îl vedem ales și pe A. Mocioni, care în 1870 ia cuvântul în parlament pentru a se lua și limba română ca limbă de propunere la Academia de drept din Sibiu. În 1871 este ales în comitetul pentru creierea unui fond de teatru român.

Egala îndreptățire a românilor și libera lor dezvoltare, o propagă totdeauna. În 2 Iulie 1870 vorbește la dieta din Pesta în chestia reformei municipale, cu alâta talent, că un ziar ca Pestii Naplo scrie: că Mocioni are o cultură teoretică excelentă, cugetare independentă și profundă.

În 3 Nov. 1871 el interpelează în parlament în chestia naționalităților. După ședință contele Iuliu Andrassy l-a întrebat: „De ce vii cu o asemenea interpelațiune incomodă, la care nu știu ce să răspund?“

„Trebuie să știți răspunde“ a fost răspunsul scurt a lui A. Mocioni.

„Dacă voiți răspunde pe placul tău, se răscoală contra mea două sute de deputați, iar de voiți răspunde pe placul lor, se răscoală contra mea 3 milioane de valahi!“

„Eu așa cred, că alegerea este ușoară“, observă.

„Da, este ușoară, dacă îmi garantezi, că din cele 3 milioane de români nici unul nu va gravita peste frontieră“, răspunese Andrassy.

— „E bine, dacă ași lua eu aceasta garanță, tu ca om cuminte nu poți da nimic pe

aceasta. Dar tu poți găsi o garanță eficace: adnexați România la Ungaria și nimeni nu va mai gravita peste graniță."

— „Nu-mi trebuie, căci mie și cele 3 milioane de români îmi sunt prea mulți!”

— „Atunci e și mai ușor: adnexați cele 3 milioane de români la România și scăpați de năcazi!”

În 9 Mai anul 1872 se ține în Arad o mare adunare națională, care amplifică programul național al conferinței din Timișoara. Amplificarea s'a făcut la propunerea lui A. Mocioni. Acesta în acelaș an 1872 adresează către Românii din cercul electoral al Lugojului un manifest înflăcărat, dar cade în alegeri, iar ziarul unguresc se bucură că prin teroare și falșuri a urmat: „Căderea clichei naționale române a Mocioneștilor.” Dar românii din cercul Radnei îi dau satisfacția cuvenită, alegându-l deputat. El însă în 1874 renunță la mandat și numai în 1881 revine în politică, când adunarea din Lugoj din 30 Mai 1881 îi oferă candidatura la Lugoj. El adresează alegătorilor un manifest, în care arată că țara are funcționari mulți, în administrație nu e nici o dreptate, iar dările sunt mari și peste toate domnește concepția greșită, că un stat mic și poliglot să se facă mare și național cu forța. Naționalităților li s'a răpit puțința de a participa la viața constituțională și la viața parlamentară, iar statul cheltuește peste puterile sale financiare, până când dezvoltarea economică liberă a minorităților este oprită. Mulțumește pentru încrederea de până acum, dar nu primește să fie deputat.

În 1887 refuză a merge la conferința națională din Sibiu. Când în jurul alcătuirii memorandumului se nasc divergențe, A. Mocioni scrie Comitetului Central al Partidului Național o scrisoare. El reprobă în scrisoare indiscrețiile și mistificările, cari n'au ce căuta în presă, stricând ordinea de partid. El crede că Comitetul central trebuie să desaprobe agitația unor foi din București pe chestia disensiunilor din partid. El a dat apoi, că la Monarh s'ar putea merge cu memorandumul numai dacă se va alege timpul potrivit, când este asigurat succesul, căci altcum lucrurile ar duce la o ruptură.

Această scrisoare nu aduce clarificare și Alex. Mocioni vine în persoană la conferința din Sibiu din Ianuarie 1892 și în fața comisiei 40, expune într'un memoriu admirabil starea politică a Românilor.

El era pentru neprezentarea timpurie a memorandumului. După procesul memorandumului s'a resemnat, suferind toate nedreptele ata-

curi, dar n'a încetat până în ultima clipă a vieții să se intereseze de viața politică și să vorbească atunci când trebuie.

A intrat mai adânc în viața culturală a Românilor, sprijinindu-o cu fapta și cuvântul. A fost președinte al Asociațiunii.

A dat atenție deosebită problemei religioase. A fost ales deputat sinodal în cercul Vinga, dar a demisionat și a acționat în sinodul dela Caransebeș și congresul național-bisericesc.

Memorabilă va rămâne cuvântarea ținută de el în congresul național bisericesc din 17-29 Dec. 1898 ca răspuns la cuvântul de deschidere a locuitorului de mitropolit Ioan Mețianu. În acest discurs regretatul Mocioni accentuiază marele adevăr că: „Biserica este cel mai însemnat și cel mai puternic factor cultural al poporului nostru. Ei îi aparține cultura celor mai înalte interese ideale ale poporului nostru, cultura intereselor sale religioase, morale naționale și patriotice, și nu există putere pământească, care ar fi în stare să desvolte în serviciul acestor bunuri ideale ale vieții, asupra întregii gândiri și simțiri a poporului nostru, asupra întregii lui vieți sufletești, o influență atât de adâncă, atât de puternică, atât de binecuvântată — ca și biserica.

Această înaltă potență culturală a bisericii constituie deci propriaminte valoarea neprețuibilă ce o are autonomia ei pentru popor și stat.

Ca o piramidă puternică pe baze largi, așa se ridică organismul acestei autonomii, pe bazele cele mai late ale sinodalității în treptata sa clădire, și un spirit blând, spiritul vechi creștinesc, spiritul patriarhal, încălzește întreg acest organism de jos până sus, în culmea sa. Clerul și poporul, preoți și mireni, stau pe toate punctele în contactul cel mai intim unii cu alții, și prin neconținuta cooperare a acestor două elemente constitutive ale bisericii, decurge întregul ei proces vital. În această autonomie vedem spiritul modern democratic cu spiritul vechiu patriarhal, spiritul libertății cu spiritul autorității, spiritul progresului pe toate terenurile cu spiritul unui conservatism înțepenit în toate așezămintele nestrămutabile ale bisericel, aici vedem toate aceste principii și direcțiuni, la aparență atât de contrare, într'o legătură atât de fericită, cum ea mai fericită nici că s'ar mai putea închipui, și cum ea, de fapt, nu se poate afla la nici o altă biserică”.

În privința meritelor bisericesti s'ar putea scrie volume despre el, care are merite incontestabile, în jurul *Statutului Organic*.

A scris despre conștiința națională în Almanahul României June din Viena și despre alte teme, dar mai importantă este lucrarea lui „Religie și Știință”, polemizând pe urma ei cu învățatul german Savicky. Privesc spre răsăritul și apusul, sudul și nordul țării noastre și nu mai văd azi un laic român înzestrat cu așa de înalte cunoștințe religioase și filosofice, cum a fost înzestrat Alex. Mocioni. Pe cunoștințe vaste și-a întemeiat teza că armonia medievală, conformitatea mai nouă și antagonismul modern caracterizează raportul între știință și credință.

Un Mocioni a spus în cartea aceasta că fără știință poate trăi un popor, dar nicidecum nu poate trăi fără religie.

De aici de lângă mormântul lui cu îngrijorare ne gândim, că nu de mult la congresul profesorilor de filosofie din București se auzeau glasuri cari accentuau superioritatea filosofiei și tot dela acest loc pornește rugăciunea noastră către Dumnezeu: Doamne Dumnezeule, dăruiește-ne oameni cari să vadă că sufletele de azi fără de tine sunt ca stepele deșerte, ca băncile de nisip arse de soare, ca cele mai întunecate prăpăstii. Dă-ne Doamne oameni de talia lui Alexandru Mocioni, care prin credința și știința lor să strălucească asemenea marelui autor al cărții „Religie și Știință”, care a fost un apostol laic al Bisericii și Neamului. Luminează-ne Doamne să vedem lumina Ta cum o vedeau cei trei tineri în cuptorul cel de foc. Oh, Doamne cuptorul cel de foc al vrajbei dintre frați, temperează-l și stinge-l cu bunătatea Ta și lasă-ne să privim cu sfințenie chipul aleșilor și sfinților Tăi, cari și în mijlocul bătăliilor și sbuciumului lor lăudau numele Tău.

Dăruiește-ne Doamne, bărbați înțelegători pentru puterea cuvântului Tău, — oameni cari să caute pacea frățească, oameni cari să caute mărirea neamului nostru. Luminează-ne să știm, că datoria și scopul nostru este să Te lăudăm pe Tine, iar toate celelalte sun deșărtăciuni și toate le va aduce Dumnezeu la judecată!

Mântuește Doamne poporul tău și binecuvintează moștenirea Ta, luminează pe fiii neamului acestuia să vadă, că dacă alte neamuri mari au locuri sfinte de pelerinaj, — și pentru noi sfânt e locul acesta, căci el cuprinde ceva din ființa aleșilor neamului nostru.

Cine îmi va îngădui să îmbrățișez trupul Tău. Zise Sf. Ioan Gură de Aur despre apostolul Pavel! Cine ne va lumina pe noi, că datorie avem să îmbrățișăm creștinește măririle trecutului?

Tu Doamne, ne vei lumina pe noi în veac, Tu Doamne, odihnă dăruiește robului acestuia, pe care îl prăznuim, acum și pururea și în vecii vecilor Amin.

† Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

La Învierea lui Hristos.

Învierea Mântuitorului, dovedită de sfințele evangheli, de sfinții apostoli și de credința unanimă a veacurilor, dar confirmată și de logica și mersul istoric al proniei divine, se prezintă ca temelia celei mai mari sărbători creștine. Veselia și bucuria ce stăpânește sărbătoarea sfințelor Paști, izvorește din faptul învierii Domnului din mormânt. — Mai înainte de-a ciocni ouă roșii și de a se așeza la masa cu mâncări bogate, sau la masa modestă a sărăciei, creștinii noștri vin dela biserică cu luminările ce au fost aprinse la înviere și intră în casă cu salutul: Hristos a înviat și îmbrățișează cu privirea lor creștinească pe toți membrii familiei.

Deci toate celelalte sunt lucruri secundare. Firește într'o lume bolnavă sufletește, cum este lumea de azi, foarte des se pune temei pe lucrurile secundare: ca: „mâncare, cozonaci și beuturi.

Pentru mulți indivizi, Paștile sunt socotite ca o vacanță de îmbulbare și desfătare trupească. Faptul acesta provine din cultura superficială și lipsă de educație religioasă a multor indivizi. Ei duc o viață stearpă față de credința și Biserica strămoșească. Mulți nu se pot osteni să asculte în zorii zilei slujba învierii, ci încearcă să-și umple golul sufletesc cu trebuințe de ordin material. Asemenea oameni, nu pot simți fiorul bucuriei la salutarea Hristos a înviat.

Biserica își face datoria sa. Dar mai de parte, fiecare bun creștin e dator să ajute opera bisericii, creind acea atmosferă socială de credință, de manifestare bogată a credinței în Domnul nostru Iisus Hristos, care poate trezi cel puțin interesul religios la început, peste care poate veni prin contactul cu biserică, însăși convingerea religioasă. Ne închipuim astfel ce formidabil avânt sufletesc poate naște în lumea noastră creștină sărbătoarea Sfințelor Paști, când credința unanimă și fermă a tuturor, se hrănește din plin din noțiunea sigură a învierii Domnului și cu zel apostolic o proclamă pretutindeni, precum o proclamase odinioară, transfigurată de fericire, plâpânde de femei mironosițe. Hristos a înviat!

Sărbătorirea protopopului Dr. P. Țucra.

Sâmbătă în 31 Aprilie, părintele protopop al Timișorei a împlinit etatea de 50 de ani. Cu acest prilej, părintele Țucra a fost obiectul unor sincere manifestări de stimă și simpatie.

Vineri în 30 Martie preoțimea protopopiatului Timișoara constituită în societatea „A. Șaguna” și-a ținut adunarea generală anuală în Timișoara. Cu aceasta ocazie, preoții s'au prezentat în corpore la șeful lor tractual păr. protopop Dr. Patrachie Țucra, cărui i-au adus tributul lor de stimă și devotament.

Sâmbătă în 31 Martie, părintele Țucra a fost sărbătorit la o masă intimă familiară la care a participat: P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, dl. prefect al Timișorii Dr. Dimitrie Nistor, dl. primar Augustin Coman și alți intelectuali din Timișoara. În cursul prânzului P. S. Sa Episcopul Grigorie, prin cuvinte sincere și pline de iubire față de cel sărbătorit, a scos în relief munca asiduă ce-o îndeplinește protopopul Dr. P. Țucra în fruntea Bisericii noastre din metropola Banatului. Tot așa și calitățile de preot și părinte sufletețesc, care împodobesc pe cel sărbătorit.

P. Cucernicul protopop Dr. Patrachie Țucra, s'a născut în 31 Martie 1884 în orașelul Vașcău din județul Bihor. A terminat liceul din Beiuș, unde a luat și bacalaureatul, apoi a frecventat cursurile Institutului teologic din Arad. În 1909 a depus examenul de capacitate preoțească și s'a înscris la Academia de drept, unde mai târziu a luat doctoratul. În anul 1910, s'a căsătorit cu fiica preotului Monția din Șicula.

În 19 Iunie tânărul Țucra a fost ales preot și sfințit pentru frunțașă comună Semlac, unde a stat până la 30 Iunie 1919, când a fost ales protopop al noului înființat protopopiat Vinga. Eminentele lui calități l-au predestinat unei poziții mai grele și cu răspundere mai mare la scaunul de protopop al Timișorei, pe care l-a ocupat în toamna anului 1924.

De numele părintelui Țucra sunt legate multe înfăptuiri de seamă, cari nu pot fi enumerate în cadrul unui articol scurt de ziar. Dânsul a organizat protopopiatul Vinga, a condus și supravegheat edificarea a o mulțime de biserici și case parohiale din protopopiatele Vinga și Timișoara, între cari frumoasa noastră biserică din Vinga.

Pentru munca depusă pe ogorul bisericii ortodoxe române și a culturii românești, pro-

topopul Metropolei Banatului a fost răsplătit cu: Răsplata muncii pentru biserică clasa I. și Coroana României în grad de ofițer.

Azi părintele protopop Dr. P. Țucra este stimat și iubit și ca preot și îndrumător harnic, și ca soț și tată a 3 feciori cu viitor promișător.

Noi cei dela episcopie, Academia teologică și „Biserica și Școala” îi îmbrățișem ca pe un amic și vrednic coleg, urându-i ca bunul Dumnezeu să-i dăruiască viață până la adânci bătrânețe plină de mulțumire și fericire pentru binele Bisericii, patriei noastre și scumpei sale familii.

Maica Domnului și Sfânta Inviere

„Iar lângă crucea lui Iisus sta mama lui și sora mamei Lui, Maria lui Cleopa și Maria Magdalena”. Atât ne spune numai sf. Scriptură și parecă din respect profund față de cea mai nobilă și mai curată mamă, evanghelistul Ioan retace ascuțita și nemeritata durere, pe care o simțea în întreaga ei ființă o mamă condamnată să fie de față dela început până la sfârșit, la desfășurarea tuturor chinurilor cumplite ale fiului ei sfânt și iubit. *După bogăția sau sărăcia de simțire a sufletului nostru, ne lasă martorul ocular să ghicim ce s'a petrecut în inima mamei, care ținea îmbrățișată crucea fiului său.*

Nu se auzia aici plânsetul vijelios și nedădăduit al unei mame, în inima căreia, credința în Dumnezeu nu este la înălțimea durerii. Era aici un plânset adânc fără cuvinte, care poate atunci a izbucnit într'un vaiet amar, când fiul ei cel răstignit, simțindu-și sfârșitul, își revărsa în valuri bogate iubirea față de mama sa: „Femeie iată fiul tău, — a zis Domnul nostru Iisus Hristos — arătând pe apostolul Ioan și știind, că sfânta lui mamă din aceste puține cuvinte va înțelege tot. Domnul cu ochii îndurerați spunea iubitei sale mame, nu vreau să fii singură și părăsită și nu vreau să suferi cumplit nici cele trei zile pe cari le voi petrece în mormânt.

Despărțirea aceasta scurtă și puțin grăitoare, aprinde focul mare al nădejzii în inima Maicii Domnului, că fiul ei, care nu s'a despărțit niciodată de dânsa și a purtat în suflet neconținut chipul ei, va birui moartea, și precum a prevestit, a trela zi va învia din morți cu mărire. În mod miraculos la întunerec se

pregătesc în miezul pământului pietrele scumpe: ca diamantul, aurul și argintul și apoi căutate cu toată puterea de oameni și ajunse la lumina zilei își arată tot prețul și toată bogăția.

Acum, în timpul dela răstignire până la înviere, se zămislesc în nespuse dureri și frământări, în inima Maicei Domnul mila și iubirea față de oameni, cari nu se istovesc niciodată până la sfârșitul veacurilor. Dureea fără margini a mamei, care-și vede fiul în mormânt și bucuria cu adâncuri nepătrunzibile a aceleiași mame, care își știe scumpul ei fiu înviat, din morți au născut pentru noi oamenii păcătoși, isvorul ajutorului de totdeauna a Maicei sfinte. *De aceea cu dragoste și cu îndrăzneală ne putem ruga ei și în clipele cele mai greu de suportat în viața noastră.* „Nu vom tăcea Născătoare de Dumnezeu pururea a spune puterile tale noi nevrednicilor, că de n'ai fi stătut tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi mântuit pre noi dintru atâtea nevoi, sau, cine ne-ar fi păzit până acum slobozi. *Nu ne vom depărta de tine Stăpână, că tu mântulești pe robii tăi pururea din toate nevoile.*”

Nici graiu, nici peană, nici penel, nici dalta omenească, nici pe departe nu vor ajunge vre-o dată, să descrie frumsețea învierii din mormânt a Domnului nostru Iisus Hristos. Dacă este ceriul de atâteaori așa de limpede și de o albăstrime splendidă cu soare voios, dela ziua învierii lui Hristos și-au luat tot farmecul nedescriptibil. Dacă florile sunt așa de multe și așa de minunat gălțite, de acolo din grădinița, în care era mormântul Domnului și piatra rostogolită de pe el, și-au primit podoabele. Dacă paserile știu să cânte în sute de glasuri, care de care mai melodios și mai duos, atunci dela glasul îngerului, care vestea învierea, au învățat măiestria lor. Lumina, care se revărsa peste întreg pământul și bucuria, care a căzut ca o rouă netrecătoare peste toate inimile, în clipele învierii Domnului, au rămas până azi, întărind și mângâind toate făpturile.

Dar mai minunată decât orice frumseță, pe care o poate visa sufletul omenesc, și mai curată și mai profundă decât toate bucuriile, cari se pot găsi pe pământ, a rămas și va rămânea pentru noi inima înflorită de iubire și milă a Maicei Domnului, pe care ne-a dăruit-o nouă dimineața sfintei învieri. *Maica Domnului toată bucuria și toată fericirea pe care a simțit-o la scularea din mormânt a fiului său, ne-o dă nouă celor lipsiți de bucurie și fericire.*

Cum luminează și încălzește soarele tot pământul, înverzându-l și sămănându-l cu re-

gimente nenumărate de flori, așa și Maica Domnului cu iubirea ei ne apără și ne călăuzește pe toți, cari alergăm sub acoperământul ei sfânt. Mărețul și fără de asemănare frumosul imn de biruință „*Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din mormânturi viață dăruindu-le*”, vestește pentru toate vremurile bucuria Maicei Domnului, care a plâns cu amar văzând mâinile și picioarele fiului ei săgetate de piroane grele.

O, mamelor, de câteori nu vă frânge inimile voastre durerea de a vă vedea pe copiii voștri, ori bolnavi, ori rătăciți, ori loviți de alte multe nenorociri așa că sunteți la marginile desnădejdiei, dar când piroanele durerii vor intra mai adânc în inimile voastre, rugați-vă către Maica Domnului, care are să vă întindă mângâierea și ajutorul său.

În Dimineața sfintei învieri, când ceriul și pământul împreună răsună de cântările duioș-vesele de bucurie, să nu fie nici o mamă și nici o fiică româncă, care să nu la parte cu întreg sufletul ei la bucuria Maicei Domnului, care de sus din sferile înalte și nepătrunse ale ceriului, varsă lacrimi de mamă fericită.

În clipele sfinte ale praznicului învierii Domnului, vă rugați mai cu dinadinsul Maicei Domnului, căci atunci orice cruce și orice povară veți purta, mâna ei, o să vă întărească sufletul, cu aceea nădejde tare, pe care a avut-o dânsa la răstignirea fiului ei, că în ziua a treia va învia cu mărire Dumnezelasă.

Hristos a înviat!

Elena Dr. Ciocoianu
protopopeasă.

Hristos a înviat!

Ierusalimul, cetatea sfântă a iudeilor, care a o-morât proroci și a ucis cu pietre pe cei trimiși să o cheme la o nouă viață, oboșit de zgomotul provocat de prinderea, judecarea și răstignirea Celui ce punea în adevărata lumină păcatul și biciuirea fără milă fariseismul și imoralitatea conducătorilor, Celui ce a venit să aline durerile, să vindece rănilor și să ștergă lacrimile celor obidiți, Ierusalimul acum 19 veacuri, a încremțit în păcat, și nepăsare.

Într-o Duminică înainte de revărsatul zorilor, un cutremur ușor și discret zgâlțâie mormântul, pecețile se rup, străjerii cad, piatra se prăvălește și Mântuitorul lumii iese triumfător asupra mormântului, care,

revoltat și el de Ingratitudinea și tirania sufletului omenesc, nu mai putea ține zăvorâtă și prizonieră Viața. Linștea tainică a Ierusalimului se tulbură. Străjerii romani treziți din năuceala lor, cu o ultimă sforțare își adună puterile ce i-au părăsit în momentul apariției strălucitoare a Răstignitului, aleargă în fugă nebună spre cetate, la Arhierii și Farisei. Mironosițele femei după ce au văzut mormântul gol și după ce au primit dela Ingerii cari străjului mormântul, solia și certitudinea învierii, au alergat să spună Apostolilor și prietenilor Lui, minunea. Aceleași cutremurătoare cuvinte leșeau din gura străjerilor ca și din cea a Mironosițelor: Hristos a înviat! Vestea surprinzătoare a învierii a străfulgerat inimile ierusalimitenilor. Gurile străjerilor umplute cu galbeni și arginți, sunt reduse la tăcere de către Fariseii și Cărturarii jidovi, cuprinși de spasmele urii și de frigurile răzbunării.

Numai gurile neprihănite ale femeilor mironosițe și ale Ucenicilor mai au îndrăsneala să strige lumii, că într'adevăr Hristos a înviat!

Istoria se repetă. Tragedia din calvaria se repetă. Lumea îndopată de aurul francmason, ateu și bolșevic, copleșită de poftă și plăceri animale își astupă urechile să n'auză solia învierii. Ar fi volt ca Viața să rămână în mormânt. Ar fi vrut îngropată lumina. Ar fi vrut îvăluit adevărul. Da, pentru lumea orbită de aspectul aurului lui Iuda, Evanghelia învierii este îmbrobodită, cu valul negru al Indiferentismului; „Iar dacă mai este acoperită evanghelia noastră — strigă îndurerat marele apostol Pavel — este acoperită pentru fiii pierzării, întru cari Dumnezeu a orbit mințile necredincioșilor veacului acestuia ca să nu le strălucească lor lumina Evangheliiei măririi lui Hristos cel ce este chipul lui Dumnezeu” (II. Cor. 4, 3—4).

Dar noi, Românii, nu suntem și nu trebuie să fim — socotiți în cesta necredincioșilor, cărora Dumnezeu le-a orbit mințile, căci „noi avem mințea lui Hristos” (I. Cor. 2, 16), am fost însemnați la botez cu chipul Crucii și purtăm un nume scump și sfânt, decât carele altul sub cer n'a fost, nu este și nici nu va mai fi, purtăm numele lui Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu.

Pentru noi, Românii, să nu mai rămână acoperită Evanghelia. Și dacă a fost acoperită să o descoperim, să o cetim, să ne adăpăm din izvoarele ei cristaline și mai presus de toate, să o trăim. Ea este lumina, adevărul și viața. Ea dă viață lumii, prin ea viază popoarele și-și desăvârșesc viața. Dacă neamul nostru românesc a trebuit să urmeze trag-dia vieții Mântuitorului, dacă a urcat Calvarul și dacă a erumpit de sub gila mormântului în care i-au îngropat dușmanii milenari, reînviind la o nouă viață națională, este a se mântumi acestei solii divine, acestei credințe inspirate de Evanghelia creștină, că neamul care crede în Iisus de va și muri temporal, va trece, prin credință, din moarte la viață. — Paștile, sărbă-

toarea învierii Domnului, ne amintește, datorită de a reînvia în noi virtuțile străbune și creștine. Dar ca să ajungem la înviere, a trebuit și trebuie să trecem prin fiorii și durerile răstignirii: „Iar cei ce sunt al lui Hristos — strigă acelaș dumnezeesc apostol — au răstignit carnea împreună cu patimile și poftetele ei” (Galat. 5, 24), sunt morți păcatului și lui Dumnezeu (Rom. 6, 10), și-au îngropat fărădelegile și ticăloșiile (Col. 2, 13), au răstignit și înmormântat omul cel vechi și păcătos pentru ca să învieze omul cel nou (Rom. 6, 4—6), omul, românul și creștinul desăvârșit și sub raportul religios-moral și sub cel național.

Dacă fiecare Român s'ar lăsa pătruns de adevărurile mântuitoare ale evangheliiei lui Iisus și și-ar modela viața după preceptele ei sfinte; suntem siguri că balastul care ne trage viața spre pământ ar fi eliminat, iar noi, reînviindu-ne zborul spre culmile spre care ne cheamă în mod inexorabil destinul, vom deveni misionarii entuziaști ai Ideii creștine și naționale, solia învierii unei noi vieți creștine ortodoxe-românești. Atunci la salutul pascal va izbucni spontan din pleptul tuturor răspunsul creștinesc și românesc: Adevărat că a înviat!

Pr. Gh. Cotoșman

Biserica și pacificarea omenirii.

2. Testamentul Nou și Pacea.

„Și venind, a vestit: Pace vouă celor de departe și celor de aproape! (Ef. 2, 17).

În T. N. iubirea dă echilibrul ori cărei comunități morale ori juridice. Pe ea se clădește civilizația și progresul și din ea răsar stimulentele acestora. Cu iubirea de frați, creștinul zvârle'n larg fermentul păcii sociale. Iubirea naște pace; iar în umbra păcii zavistitiile și războaiele pier, ambițiile și răzburările se frâng de zidul inimilor solidar înălțate. Iubirea creștină e o stavilă colectoare a tuturor undelor înălțate în furtuna săngeroasă a popoarelor.

Dacă „lumea toată într-o rău zace”¹⁾, iubirea trebuie să-și frângă ori ce limită, într-o tenace tendință de a se universaliza. În aceasta își găsesc înaltul lor rost cuvintele Domnului: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă...”²⁾. Căci „dacă zice cineva că iubește pe Dumnezeu, iar pe fratele său îi urește, mincinos este... cel ce iubește pe Dumnezeu să iubească și pe fratele său”³⁾. „Dar

¹⁾ I Ioan 5, 19

²⁾ Mt. 5, 44.

³⁾ I Ioan 4, 20—21.

de iubiri (numai) pe cel ce vă iubesc — zice Mântuitorul — ce plată veți avea⁴⁾. Căci „dacă Dumnezeu ne-a iubit pe noi, și noi trebuie să ne iubim unul pe altul⁵⁾. „Cel ce rămâne în iubire, rămâne în Dumnezeu — și Dumnezeu într'ânsul⁶⁾. Năzuința noastră avem s'o mobilizăm pentru a stărpi toată virulența plzmei⁷⁾, ca aproapele nostru să nu răspătim răul cu rău⁸⁾. După un diabolic precept moral și juridic, nedemn de înălțimea învățăturilor lui Iisus, iar cine este aproapele nostru, Mântuitorul ne-a arătat în pilda Samaritanului milostiv. Iubirea creștină are să fie din inimă și „nefățarnică“ în manifestările practice ale ei⁹⁾. „De-ași grăi — zice Pavel — limbele omenești și îngerești, iar dragoste nu am, făcutu-m'am aramă sunătoare și chimbai răsunător. Și de-aș avea prorocie și de-aș ști toate tainele și toată știința; și de-aș avea toată credința, cât să mut munții iar dragoste nu am, nimic nu sunt¹⁰⁾. „Iar mai mare dragoste decât aceea nimeni nu are, ca cineva sufletul său să și-l pună pentru prieten¹¹⁾.

Toată Biblia T. N. e plină de suflul care fecundează pacea lumii. Din adâncul trecutului de două milenii răsună în freacățul ex'gențelor prezentului, cuvintele divinului Iisus: „Pace vouă celor de departe și celor de aproape¹²⁾; „pace las vouă, pacea mea dau vouă, nu precum lumea dă, eu dau vouă¹³⁾. Cel care practică pacea „se vor chema fiii lui Dumnezeu¹⁴⁾. Iar duhul păcii asfixiază demonul sfezilor și al războaielor¹⁵⁾.

Iubirea creștină se intențifică față de aproapele, fără deosebire etnică sau socială, dar este și ea lerarhizată de legile naturale, în consanguinitate, condiționalitate, coreligionalitate etc.

În ori care Stat, legea fraternității e cu atât mai mult respectată, cu cât și autoritatea de Stat este animată de un veritabil spirit creștin. Căci numai atunci ascultarea devine ușoară, când ea e ruptă din planul divin al reciprocității serviciilor, între fiii acelui Tată, A stăpâni, a comanda, în creștinism înseamnă a servi, a face bine supușilor: „Cine vrea să fie mai mare, să fie vouă slugă¹⁶⁾, zice Iisus, arătând că la drept trebuie să se ajungă prin datorie. A sluji înseamnă a

iubi pe stăpân, a iubi slujba și a te supune, a te smeri, pentru a-ți înălța idealul căruiia slujești, sau Dumnezeirea cu care înalți pe cel ce-l slujești.

Dacă uneori războaiele au fost admise sau chiar purtate de Biserică, s'a avut în vedere pacea internă sufletească, sau cea externă socială. Dacă este vreo luptă, vreun războiu la care ne'ndeamnă persistent iubirea creștină, aceea este lupta cu dușmanul din interiorul omului, care trebuie distrus. Prin spiritul creștin, veșnic ne înălțăm spre pacea ideală către care duc calea celei pământești, deținută numai relativ.

Trei feluri de pace a propovăduit Mântuitorul:

1. Pacea cu Dumnezeu; 2. Cu noi înșine; 3. Cu semenii noștri. Invingătorii în lupta cu dușmanul din interiorul lor și purtătorii glorioși ai păcii, vor deveni cetățeni ai Impărăției Cerurilor. Căci dacă Mântuitorul zice: „Să nu credeți că am venit să pun pace pe pământ, nu am venit să pun pace, ci sabie; că am venit să despărțesc pe om de tatăl său și pe fiică de mama sa¹⁷⁾, atunci și sabia aceasta ne-a adus-o nouă pentru războiul ce trebuie să-l purtăm spre cucerirea Ierusalimului ceresc, spre pacea durabilă a cetății către care tindem: „Că nu avem aici cetate stătătoare, ci pe aceea ce va să fie căutăm¹⁸⁾.

Dacă poate cineva să atenuze ororile războiului, acela e numai duhul creștin, care a umplut sufletul beligeranților pe front în momentele grele. Acest duh a creat Crucea Roșie, care în dosul frontului a făcut ca dușmanii de front să se simtă frați și să-și împărtășească unul altuia, prin compătimire și iubire reciprocă, groaza și suferințele ce-și deslănțuiau popul de sânge, pentru toți deopotrivă de amar. Numai aceasta iubire întoarce pe om îndărăt din drumul spre culmile munților de jertfă.

Temeliile morale și religioase ale păcii, în calda atmosferă a iubirii creștine, sunt mai fertile de cât cele juridice în durabilitate și efect. Tot ce-l legat de legea omenească prinde, ca aceasta, caracter de provizorat. Legea morală a lui Hristos planează însă deasupra efemerului, fiindcă evoluția nu poate să tulbure valoarea ei statică, nici să o condiționeze, ori cât ar putea ea, în neastâmpărul său, să schimbe, uneori, toate întocmirile secolelor precedente; toată evoluția încremeneste inert în fața statice perenice a adevărilor creștine. De aici necesitatea de a da prioritate temelilor morale și religioase ale păcii și nu celor juridice. În locul pactului juridic și rece al națiunilor, Biserică având puterea de a întemeia și promova, în toate întreprinderile omenești, temelii morale și religioase, să facă sau să mijlocească un pact moral al națiunilor, în baza cărui să se înfloreze războiul ca o infamie de prisos. În caz contrar, tratatele, protocoalele, pactele etc. ajung unelte banale, monete

⁴⁾ Mt. 5 -26.

⁵⁾ 1 Ioan 4, 11 s.

⁶⁾ Idem 4, 13.

⁷⁾ Rom. 12, 20 și Mt. 5, 23 ss.

⁸⁾ 1 Ioan 3, 18.

⁹⁾ Rom. 12, 9 ss.

¹⁰⁾ 1 Cor. 13, 1 ss.

¹¹⁾ Ioan 15, 13. Despre iubire vezi și Rom. 13, 8; Filip 2, 3; Rom. 12, 10; Ioan 2, 15; Gal. 6, 10; Rom. 12, 20; Efes. 4, 26; 1 Tim. 2, 1; Petru 2, 17; Mt. 7, 12; 1 Petru 3, 9; Iac. 1, 19 și 5, 1 20; Rom. 14, 13; și 15, 2; Mt. 18, 7; Efes. 4, 25 etc.

¹²⁾ Efes. 2, 17.

¹³⁾ Ioan 14, 27.

¹⁴⁾ Mt. 5, 9.

¹⁵⁾ Iac. 4, 1.

¹⁶⁾ Mt. 20, 26.

¹⁷⁾ Mt. 10, 34.

¹⁸⁾ Ebr. 13, 14.

diplomatice depreciate, în urma unei crase inflații a lor.

Biserica nu poate lua măsuri coercitive; poate însă N. S. și atunci Bisericii îi incumbă datoria să promoveze la S. N. organizarea păcii, arătând că dezarmarea morală cât și cea militară e o exigență superioară a întregii omeniri și ca atare *trebuie* dusă la îndeplinire. Căci Conferințele desarmării o au ca un simplu și mort desiderat.

Biserica, tâlcuind clar înțelesul Bibliei care cheamă omenirea nu la război ci la pace, trebuie să lupte cu îndârjire contra ideii învechite a necesității războiului. Dar înainte de peirea zavistiei dintre popoare și State, să plară aceea dintre Biserici.

P. Deheleanu

Când a murit Iisus?

Creștinătatea întreagă ține ziua de Vinerea-Mare ca dată a morții Mântuitorului.

După datini și cărțile religioase, Domnul nostru Iisus Hristos, răstignit pe cruce de iudeii Vinerii, a murit Vinerii seara pentru ca „să învie a treia zi“, adică Duminică.

Evangeliiștii Matei, Luca și Marcu, arată că Mântuitorul a murit pe dealul Golgotha, într-o zi de Vinerii, în a 15-a zi a lunii Nisan, cea dintâi lună din calendarul evreesc. Această lună corespunde începutului primăverii.

Mulți învățați s'au ocupat cu data morții Mântuitorului, întemeiați tocmai pe amănunțele vremurilor, scrise de evangheliști și de alte documente ce s'au găsit.

Între aceștia mai ales francezul Lewy și englezul Tobiecu-Triest.

Anul Ovreilor se alcătuea din douăsprezece luni, una de 29 și alta de 30 de zile, ca să lase în mijlociu 29½ (29,53039), cât trece între două faze la fel ale Lunii. Lunile începeau cu ziua Lunii nouă și Paștile erau la 14 ale lunii Nisan, deci la Lună plină.

Ca să nu se depărteze însă anul întemeiat pe Lună de cel întemeiat pe Soare, Ovreii aveau un ciclu de 19 ani, după care începutul anului solar cădea în aceeași zi cu al anului lunar. Însă ca să lase la capăt, adăugau câte-o lună în anul al 3-lea, al 6-lea, al 8-lea, al 11-lea, al 14-lea, al 17-lea și al 19-lea, așa că anii aceștia erau de câte 13 luni.

Evangeliiștii spun, că răstignirea s'a întâmplat în ziua dinaintea Paștilor și că'n anul acela Paștile căzuseră într-o Sâmbătă.

De aci e cu putință de aflat anul răstignirii. Facem socoteala în carel an al erei creștine au căzut Paștile într-o Sâmbătă și găsim că'n anul 33 și'n 36. Anul 36 nu poate fi, căci Pilat din Pont a fost căr-

muitor al Palestinei dela 26 până la 35 și Tiberiu l-a chemat la Roma chiar la începutul lui 36, deci înainte de Paști. Prin urmare răstignirea s'a întâmplat după socoteala noastră de astăzi Vinerii în 6 Aprilie a anului 33.

Parastas pentru Alexandru Mocioni.

În 1 Aprilie a. c. împlinindu-se 25 de ani dela moartea marelui român și neînfricatului luptător național, Alexandru Mocioni, națiunea noastră recunoscătoare a ținut să comemoreze memoria eminentului om politic printr'un parastas la mausoleul celui răposat în comuna Foeni și frumoase festivități culturale. Duminică 1 Aprilie la ora 9 dimineața au sosit la Foeni P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, dl. Ministru Lapedatu, dl. prof. Gusti în reprezentanța Fundației Regele Carol, d. general Oprescu, d. A. Mocioni d. prefect Nistor dl. Dr. T. Botiș rectorul Academiei Teologice din Arad, protopopul Dr. P. Țucra, protopopul Bologa în numele „Albinei“ din Sibiu d. primar A. Coman, dl. Dr. Groșoreanu, diaconul Bocșlanu și încă o mulțime de intelectuali din Timișoara, Lugoj, Caransebeș și popor mult din satele vecine. Sfânta liturghie a fost oficiată de protopopul Ghilezan asistat de mai mulți preoți. La ora 10 s'a oficiat parastasul la mausoleu de P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, asistat de un sobor de preoți. Cu aceasta ocazie P. S. Sa a rostit în fața marelui asistențe de creștini, vorbirea ce-o publicăm în revista noastră. Răspunsurile liturgice le-a cântat corurile din Ciacova și Golvăz. Au mai vorbit dl. D. Gusti fost ministru, Dr. Preda în numele „Astrei“ și protopopul Bologa în numele „Albinei“.

Tuturor vorbitorilor le-a răspuns dl. Ministru Lapedatu.

S'au depus mai multe coroane și jerbe de flori pe mormântul marelui fiu al Bisericii ortodoxe, care a fost Alexandru Mocioni.

După masă la ora 3 Astra a aranjat sub prezidiul dl. Dr. Preda vicepreședintele Astrei o pioasă serbare în memoria lui A. Mocioni. Aici a vorbit frumos și convingător despre personalitatea lui Alexandru Mocioni, dl. Dr. T. Botiș rectorul Academiei Teologice din Arad. Dsa a scos în relief personalitatea lui A. Mocioni și rolul ce l-a avut în viața noastră din Ardeal și Banat ca politician, om de cultură, ca conducător în treburile bisericești și economice.

Ceilalți oaspeți au plecat la Timișoara, unde preotul Golumba a ținut în sala teatrului național o conferință reușită asupra personalității lui A. Mocioni.

Înainte și după conferință corurile „Crai Nou” și „Corul bisericesc din Elisabetin” au executat un program scurt, iar la fine di protopop dr. Țucra a mulțumit oaspeților pentru concursul dat la ridicarea nivelului acestei serbări.

Politica și Clerul

Raportându-ne la viața istorică a popoarelor observăm că un efect constant al rolului clerului din toate timpurile a fost și *păstrarea unității naționale* prin susținerea *ordinii de stat* în forma, pe care procesul vieții generale a produs-o.

Într'adevăr, la un popor, oricare ar fi fost evoluția formelor lui de guvernământ și frământările lui sociale — inerente acelei evoluțiuni, singura clasă socială capabilă de a consolida diversele etape ale dezvoltării, prin calmul tradițional, a fost *clerul*.

La Evrei, în afară de sancțiunea divină susținută de cler, n'a existat nici-o altă sancțiune de valorare a legii moralei publice. Din această pricină, singura *lege* și națională, recunoscută ca atare de către cea mai înaltă cugetare omenească, a fost „Legea” dată prin Moise poporului Evreu.

Pe baza acestei legi cu sancțiune imutabilă, s'a păstrat unitatea ideală a poporului în timpurile de vitregie și tot pe baza ei s'a înălțat noțiunea de *stat* la apogeul ei în timpul lui David și Solomon, reprezentanții orgoliului național al Evreilor.

Mal mult încă, printr'o cercetare serioasă, înțelegem că *clerul*, la poporul evreu, a reprezentat nu numai tendința de unitate națională, ci și forța de viață a întregii națiuni. Acest *cler* a știut să eternizeze în sine, în chip sacru, cele mai intime aspirațiuni de *unitate* și de dragoste pentru adevărata căpetenie politică.

Așa se explică, că poporul evreu există ca națiune și va exista atâta timp, cât va exista clasa lui clericală, ca susținătoare a legii cu sancțiune divină.

Fără a mai da alte exemple, putem afirma cu tărie, că clerul a fost și va fi veșnic și la celelalte popoare sprijinitorul cel mai puternic al regalității și al oricărei alte forme, sub care se prezintă tendința de unitate națională.

La poporul nostru românesc, oricum s'ar întrupa noțiunea de *stat*, pentru a avea o bază reală, va trebui să reflecteze în sine starea ideală a clerului acestor țări.

Cunoscând istoricește împrejurările dezvoltării și ale declinului altor popoare, înțelegem că una din cele mai mari și necesare opere naționale, la noi astăzi, va fi întărirea și ordonarea forțelor intime ale clerului, iar cel mai dezastruos rezultat pentru vitalitatea națiunii îl su hărțuțiile de dezagregare, pornite pe

cale morală ori materială printr'o politică de neglijare ori de neprețuire a puterilor și rolului clasei preoțești.

De aci, oricine trebuie să înțeleagă, pe deoparte că clerul nu poate „să facă politică” de interese particulare, așa cum s'a înțeles adesea în mod nefiresc; iar pe de alta, că nu poate exista niciun „partid politic” de valoare, dacă, nu va căuta mai întâi, să înalte situațiunea socială a clerului, ca să corespundă întocmirilor sale milenare.

Oricare partid politic, care atinge direct sau prin pasivitate demnitatea clerului, se deszice prin aceasta pe sine însuși, se dovedește ca faș și fără viitor, întrucât slăbește tendința de unitate națională pe care, în cel mai înalt grad, o poartă clerul prin concepțiunea sa de *drept* bazat pe sancțiune divină.

Pentru prezent deci, cași pentru viitor ridicarea poporului românesc realizarea idealurilor lui ca națiune și ca stat, nu se poate ajunge, trunic și pe cale sigură, fără o înălțare a clasei lui preoțești și fără crearea unor condițiuni potrivite firii și caracterului chemării sale.

E un punct fără de care, azi, un program politic nu poate întreprinde serios marea operă de înche-gare sufletească și de consolidare națională.

Vizita dlui D. Gusti, fost ministru în Arad.

Marți în 3 l. c. la ora 11 a sosit în orașul nostru, venind dinspre Timișoara profesorul un versitar D. Gusti, președintele Institutului social „Fundatiia Regele Carol I.” Intovărășit de conducătorii Institutului Banat-Crișana, dl. Gusti, a descins la Reședința episcopescă, de unde împreună cu P. S. Sa Episcopul Grigorie, au mers la liceul Moisa Nicoară, unde oaspeții erau așteptați de un public select.

Scopul acestei vizite a fost ca dl. Gusti să verifice activitatea anului trecut al Institutului social Banat-Crișana din Timișoara și Arad și să dea conducătorilor acestui institut noi îndrumări de muncă. În sala festivă a liceului M. Nicoară, dl. Gusti a fost salutat de dl. Dr. C. Radu în numele Institutului social Banat-Crișana din Arad, de P. S. Sa părintele Episcop Grigorie printr'o vorbire plină de idei profunde, în numele Bisericii ortodoxe, de viceprimarul Constantinescu în numele municipiului și Ateneulul popular.

Impresionat, dl. Gusti răspunde, că toată lumea apreciază cu admirație munca titanică dezvoltată aici la frontiera de vest a patriei, de P. S. Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa. Se bucură că exemplul P. S. Sale este imitat de oameni cu suflete entuziaste, căci întărirea granițelor se face prin cultură și soli-

daritate. Prin deviza „știință și patrie”, Institutul Banat-Crișana de aici, are îndatorirea de-a cerceta trecutul neamului și pământului românesc de aici sub toate aspectele. Cu adevărul în mână să informăm străinătatea despre drepturile noastre asupra Ardealului. Institutul „Fundatia Regele Carol I.” a organizat conferințe bine reușite contra tendințelor de revizionism ale ungarilor. „Astra” va edita o revistă în limba franceză. Dl. Gusti amintește despre temeinica conferință în genul acesta ținută în București de profesorul universitar Dr. Silviu Dragomir. Ministrul plenipotențiar din București, al unei țări aliate, a fost așa de impresionat de conferința dlui Dragomir, încât a cerut ca această conferință să fie tradusă în mil de exemplare în limba engleză.

După aceasta dl. Dr. Oct. Lupaș secretarul Institutului B.-Crișana, a citit darea de seamă despre activitatea din trecut al acestui Institut.

După o consfătuire intimă cu intelectuali din Arad, dl. fost ministru Gusti cu entourageul său au fost invitați la masa cu mâncări de post a P. S. Sale Episcopului nostru.

INFORMAȚIUNI.

Hristos a înviat.

„Biserica și Școala”, urează tuturor colaboratorilor, cetitorilor și prietenilor: sărbătorii fericite și viață creștinească.

Năframa Sfintei Veronica. În timp ce Iisus își ducea crucea în spate, spre locul de răstignire, o fată care spăla rușe înaintea casei, se uita mirată la mulțimea de lume ce petrecea cu mare gălăgie pe osândit, la moarte. Văzu pe Iisus, încovoiat sub greutatea crucii de stejar, cu fruntea acoperită de șiroaie de sudoare, obosit și chinat de drumul lung și obositor. Fetel i se făcu milă de un om ce suferea așa de grozav și suferea și ea, căci nu-l putea da nici un ajutor, fiind o biată fată săracă care se temea și ea de călăii lui Iisus.

Totuși spre a-i ușura cât de puțin suferința, se repezi, luă o năframă de pânză albă de cânepă și eșind în drum, se apropie de Iisus și-i șterse fața de sudoare. Dar ce minune se întâmplă!

Pe pânză a rămas zăgărit chipul lui Iisus, după care s'au făcut apoi atâtea tablouri.

Iar fata bună la suflet, pe care o chema Veronica, este cinstită de biserica creștină, fiind trecută între sfinți, sub numele de Sfânta Veronica.

Conferința dlui Sextil Pușcariu. Duminică în 1 Aprilie după masă la ora 5 dl. profesor universitar Sextil Pușcariu, președintele „Frații Ortodoxe Române” din Ardeal, a rostit în sala festivă a Palatului

Cultural din Arad, o temeinică și bine documentată conferință. Subiectul conferinței a fost „Ortodoxia și cultura românească”. Publicul mult și select care a umplut sala Palatului cultural, a savurat cu multă plăcere expunerea clară a dlui conferențiar, care a fost răsplătit cu ropote de aplauze.

În numeril viitori ai acestui organ, vom publica în întregime această instructivă conferință, ca preoții și publicul nostru cetitor să cunoască marea operă națională și culturală săvârșită de Biserica ortodoxă română.

Discuția la Mesaj. Cu ocazia discuției la Mesajul de deschidere a actualului parlament, Dl. prof. Dr. Vasile Lolchița de la Universitatea din Cernăuți, a rostit un important discurs (în ședința de la 2 Martie 1934) referitor la problema școlară și bisericească. Ilustrul profesor evidențind covârșitorul rol, pe care îl au aceste instituțiuni fundamentale ale Statului, și considerând actuala stare socială, susține că regenerarea virtuților străbune, cum sunt: devotamentul, cinstea și duhul jertfirii de sine, pot veni numai de la biserică și de la școală.

Biserica prin forța morală de care dispune, îndrumă pe cetățeni la o conviețuire pașnică și asigură în acelaș timp o desfășurare a vieții de stat în condițiuni normale și folositoare intereselor obștești, iar școala prin luminarea minții pe care o prepovăduiește, contribuie, la rândul ei, într'o mare măsură la fericirea omenirii.

O părere foarte bună și demnă de urmat a Dsale este, ca în școala primară „rolul instrucției religioase, cu sufiu cald și întămăiat, să culmineze în participarea activă a copiilor la viața cultică a bisericii noastre, cu organizarea de mici coruri bisericesti, ca dragostea de biserică să se cimenteze din această vârstă, ferindu-l astfel de cursele propagandei sectare de mal târziv, ce mișună prin satele noastre, ca țot atâtea focare de desagregare națională și creștină”.

Ip.

Moșneagul și moartea. Un moșneag se întorcea de la pădure cu o sarcină de vreascuri în spate. Era bătrân și fără putere, iar locuința-l era departe și drumul era obositor.

Dela o vreme lăsă jos sarcina de vreascuri și zise, vâitându-se:

— Oh! de-ar veni odată moartea să mă ia, că tare m'am săturat de atâtea chin.

Moartea ascultându-l, veni numai de cât:

— Iată-mă! Ai nevoie de mine?

Moșneagul se umplu de spaimă când văzu moartea în față, care a venit să-l ia.

— Eu! Ajută-mă și mi ridică această sarcină de vreascuri!

Educația tineretului prin biserică. — La ziarul „Universul” a fost zilele trecute o consfătuire a preoților și profesorilor de religie din București pentru organizarea educației tineretului prin biserică.

Bolnavi arși de vii. În orașul Challin din China un pojar a ars un întreg spital. 41 de bolnavi au fost arși de vii și mulți alții au suferit arsuri grele.

La Moscova un doftor a născocit un aparat cu care se poate vedea dacă un om este beat sau nu. Acest instrument se cheamă alcoometru.

Nu se vor mai falsifica bani. Un vestit falsificator de bani englez, anume Alfred Edward White, care a fost condamnat la trei ani închisoare pentru falsificare de bancnote și monete, a făcut o invenție în închisoare. A inventat o metodă de fabricat bani, care face pe viitor imposibilă falsificarea monetelor și bancnotelor. Invenția a fost brevetată și cumpărată de Banca Națională a Angliei. Inventatorul va fi lertat de restul pedepsei și va fi angajat de Banca Națională engleză.

Biserica ortodoxă și Massonismul. După comunicatul Arhiepiscopiei din Atena, publicat în ziarele atenene, Patriarhia Ecumenică din Constantinopol, Patriarhia Alexandriei, Patriarhia Antiohiei, Patriarhia Ierusalimului și Biserica Autocefală din Chypru, răspunzând scrisorilor Arhiepiscopiei Elene prin care s'a comunicat hotărârea congresului Pr. Sf. Mitropoliei și Ierarhii, prin care massonismul a fost condamnat în unanimitate ca împotrivoic religiei creștine, au aderat la acea hotărâre aprobând în totul procedura Ierarhiei Elene.

Astefel și Biserica ortodoxă s'a declarat, ca și cea catolică și protestantă, contra massonismului, care pentru creștini, cler și poporenii, se socotește ca o erezie periculoasă bisericii, țării neamului.

Urmările unui vis — și a unul blestem. Într'un sat de lângă Vidin, în Bulgaria, o femeie bătrână a văzut în vis o mănăstire și trei călugări îngropați într'un loc anumit, pe care bătrâna îi arată sătenilor. Aceștia au râs însă de bătrâna, iar proprietarul locului arătat de ea a oprit-o să facă orice săpături pe acel loc. Bătrâna s'a infuriat și a blăstămat pe el și pe copiii lui, prezicându-i că vor muri toți într'o lună de zile. Prezicerea bătrânei s'a împlinit. În puține zile au murit unul după altul, proprietarul, soția și copiii lor. Sătenii înspăimântați de această întâmplare au chemat pe bătrâna și au început săpăturile pe locul arătat de ea, și nu mică le-a fost mirarea când au despropt osemintele a trei călugări în jurul cărora se aflau obiecte casnice și bisericesti. Săpând mai departe au aflat temelile și ruinele unei mănăstiri ce se dă cu socoteala că ar fi de prin veacul al 14-lea când Turcii au distrus-o prin foc.

No. 2421/1934.

Aviz.

În chestiunea compensării impozitelor restante ale Onor. preoților din Eparhia Aradului pe anul 1932, cu salariile neachitate de Stat în anul 1932, pentru orientare, — în urma informațiilor primite dela On. Administrație fin. din Arad, — comunicăm cele ce urmează:

Consiliul nostru ep. a intervenit la On. Minister cu cădere în chestiunea compensării. În urma intervenției noastre, am și primit tabloul compus pe județe al preoților, cărora li-s'a încuviințat compensarea cerută. Consiliul nostru ep. a și comunicat tuturor preoților, sumele compensate. Tablourile au fost trimise de On. Minister și Onor. Administrației financiare din eparhie, ordonând în bloc, pe județe sumele compensate. Constatându-se la Percepțiile financiare, că unii C. Părinți între timp au achitat toate impozitele restante pe anul 1932, iar de altă parte compensarea neputându-se executa în baza ordonanței în bloc a preoților dintr'un județ; Administrațiile financiare au intervenit la On. Minister cerând noi dispoziții în chestiunea compensării. On. Minister a dispus Administrațiilor financiare să compună noi tablouri, cuprinzând preoții, cari au restante de impozite către stat pe anul 1932. Administrațiile fin. au compus și înaintat On. Minister aceste tablouri, pe baza rapoartelor Notariatelor comunale. Astfel compensarea din chestiune se va face pe baza acestor tablouri, primind fiecare cucernic păr. ordonanță de compensare individuală, prin organele Statului. Unii cucernici preoți au și primit ordonanța individuală și li s'a compensat impozitele restante pe anul 1932, cu o parte din salariile neachitate din anul 1932. Deci compensarea e în curs.

Dăm acest aviz, pentru a explica întârzierea compensării cerută de Consiliul nostru ep. și pentru a evita ori ce corespondență de informare în aceasta chestiune.

Arad, 2 Aprilie 1934.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad.

† Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Cetiți și răspândiți
«Biserica și Școala»